KUTSESTANDARD

Erivajadusega inimese abivahendi spetsialist, tase 5

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Erivajadusega inimese abivahendi spetsialist, tase 5	5

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Erivajadusega inimese abivahendi spetsialist hindab isiku tegevusvõimet, abivahendite vajadust ja efektiivsust, määrab abivahendi ning vajadusel kohandab ja/või valmistab abivahendi. Abivahendi spetsialisti tegevuse peamine eesmärk on kompenseerida inimese funktioonihäireid abivahenditega. (Abivahendite loetelu vt. lisa 1). 5. taseme erivajadusega inimese abivahendi spetsialist täidab tööülesandeid, mis eeldavad uuenduslikku lähenemist ja meisterlikkust, korraldab töid plaanipäraselt, säästlikult ja tulemuslikult. Erivajadusega inimese abivahendi spetsialist võib töötada abivahendi spetsialisti teenust pakkuvas ettevõttes, rehabilitatsiooni-, tervishoiu-, hooldekande- või haridusasutuses.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Erivajadusega inimese abivahendi spetsialist töötab erivajadustega inimestega, teeb koostööd tervishoiu-, hariduse- ja sotsiaalvaldkonna spetsialistidega ning kliendi lähisugulastega. Töö keskkonnaks võib olla ettevõte või isiku kodu-, töö-, õpikeskkond.
A.4 Töövahendid
Erivajadusega inimese abivahendi spetsialisti peamisteks töövahenditeks on hindamisvahendid, mõõtmisvahendid, testimisvahendid ja kommunikatsioonivahendid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Erivajadusega inimese abivahendi spetsialisti peamisteks töövahenditeks on hindamisvahendid, mõõtmisvahendid, testimisvahendid ja kommunikatsioonivahendid.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Erivajadusega inimese abivahendi spetsialisti kutse eeldab keskharidust või rakenduslikku kõrgharidust ja kutsestandardis olevate kompetentside omandamist praktilise töö kaudu, vähemalt 5-aastast abivahendi spetsialisti töökogemust ning erialase täienduskoolituse läbimist vähemalt 5 AP ulatuses.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Ametinimetused: ortoosi/proteesimeister, nägemislangust kompenseerivate abivahendite spetsialist, kuulmislangust kompenseerivate abivahendite spetsialist, liikumispuuet kompenseerivate abivahendite spetsialist, kommunikatsioonivahendite spetsialist, nägemisabivahendite spetsialist, kuulmisabivahendite spetsialist, inkonõustaja, keskkonnakohanduste spetsialist).

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Selle kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside (B.2.1 – B.2.6) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

B.2.1 Abivahendi vajaduse hindamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad 1) On oma töös orienteeritud kliendi vajaduste ja rahulolu saavutamisele. 2) Hindab isiku tegevusvõimet tema tegevuskeskkonnas standardiseeritud mõõtmismeetodite, vaatluse ja intervjuu abil. 3) Hindab isiku individuaalse abivahendi vajadust lähtudes isiku tegevusvõimest tema tegevuskeskkonnas. 4) Määrab hindamistulemuste alusel abivahendi valdkonna ja tüübi. 5) Dokumenteerib elektroonselt ja/või paberkandjal hindamise tulemused. 6) Seab kõrged kvaliteedinõuded töötades süsteemselt, metoodiliselt ja korrapäraselt. 7) Arendab tööalaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu.	
Teadmised 1) isiku tegevusvõime ja kompenseerimist vajavate häirete hindamise meetodeid (vaatlus, intervjuu, küsitlus, videoanalüüs jms) 2) abivahendite vajaduse ja efektiivsuse hindamist ning valimise põhimõtteid (standardiseeritud abivahendi vajaduse ja efektiivsuse hindamise meetodeid) 3) dokumenteerimise aluseid	
B.2.2 Abivahendi soetamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad 1) Selgitab välja abivahendi rahastamise võimalused küsitledes isikut ja tehes päringuid vastavatesse institutsioonidesse. 2) Abivahendite soetamisel planeerib ette tegevusi ning arvestab võimalike muutustega. 3) Lähtudes isiku tegevusvõimest tema tegevuskeskkonnas soovitab sobivat abivahendit. 4) Uurib lisainfot, et paremini mõista isiku probleemide olemust. 5) Jagab kogutud informatsiooni osadeks, märkab seoseid. 6) Tuvastab ja organiseerib olemasolevaid ressursse ülesannete täitmiseks. 7) Koostab elektroonse hinnapakkumise abivahendi kohta. 8) Esitab hinnapakkumise isikule ja/või rahastajale. 9) Rahuldava otsuse korral soetab abivahendi ja/või teavitab isikut positiivsest otsusest. 10) Jälgib protsessi jooksul tähtaegadest ja etappidest kinnipidamist. 11) Võtab kiiresti omaks uued tehnoloogiad abivahendite valdkonnas.	
Teadmised 1) abivahendi soetamisega seotud kehtivat seadusandlust 2) eesti keelt tasemel B1, ühte võõrkeelt tasemel A2 3) kasutada arvutit 4) suhtlemise ja klienditeeninduse aluseid 5) abivahendite ISO klassifikaatorile vastavaid toodete kategooriaid ja tarnijate pakutavat toodangut	
B.2.3 Abivahendi ja tegevuskeskkonna kohandamine	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad 1) Analüüsib koostöös isikuga abivahendi vastavust kasutaja tegevusvõimest lähtuvalt 2) Hindab abivahendi kohandamise vajadust tuginedes RFK-le ja abivahendi efektiivsust tegevuskeskkonnas standardiseeritud meetoditega 3) Teostab hindamistulemuste alusel abivahendi kohandused 4) Esitab tegevuskeskkonna kohanduste plaani rahastajale 5) Hindab kokku lepitud aja möödudes kohanduse efektiivsust isiku toimetuleku seisukohast 6) Nõustab ja juhendab isikut abivahendi igapäevases hooldamises ja kasutamises	
Teadmised 1) liikumis-, olme- ja kommunikatsioonivahendite tehnoloogilisi parameetreid 2) toimetulekust tulenevaid tegevuspiiranguid erivajadusega inimesel 3) kohandusmaterjalide ja –meetodite tootekasutust ja tehnoloogiat 4) tegevuskeskkonna hindamise aluseid erivajadusega inimestele 5) tegevuskeskkonna kohanduste plaani koostamise aluseid 6) võrgustiku töö põhimõtteid 7) abivahendi vajaduse ja efektiivsuse hindamise tõenduspõhiseid meetodeid	

8) tagasisidestamise põhitõdesid 9) teenindus- ja nõustamispõhimõtteid.	
B.2.4 Töö abivahendi kasutajaga	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad 1) Hindab isiku rahulolu abivahendiga ja abivahendi efektiivsust 2) Vajadusel analüüsib uuesti isiku toimetulekut ning teeb ettepaneku olemasoleva abivahendi kohandamiseks/ uue abivahendi soetamiseks 3) Nõustab ja juhendab isikut abivahendi igapäevases hooldamises ja kasutamises 4) Juhindub oma töös eetilistest tõekspidamistest ja väärtustest. 5) Soodustab ja kaitseb võrdseid võimalusi.	
Teadmised 1) Abivahendite ISO klassifikaatorile vastavaid toodete kategooriaid 2) Abivahendi vajaduse ja efektiivsuse hindamise tõenduspõhiseid meetodeid 3) Toimetulekust tulenevaid tegevuspiiranguid erivajadusega inimesel 4) Erivajadusega inimestele tegevuskeskkonna hindamise aluseid 5) Võrgustikutöö aluseid 6) Tagasisidestamise põhitõdesid 7) Teenindus- ja nõustamispõhimõtteid	
B.2.5 Abivahendi hooldamine ja remont	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad 1) Küsitleb isikut kasutusel oleva abivahendi kasutusmugavuse ja –efektiivsuse kohta 2) Vajadusel suunab isiku hooldus- ja remonditööde teostaja juurde 3) Nõustab ja juhendab isikut abivahendi igapäevases kasutamises	
Teadmised 1) isiku tegevusvõime häiretest tulenevaid piiranguid 2) tegevuskeskkonna hindamise põhialuseid 3) nõustamise ja korrektse teenindamise põhimõtteid 4) abivahendite müügi ja laenutusega seotud seadusandlust 5) meeskonnatöö aluseid	
B.2.6 Töötamine võrgustikus	**EKR tase 5**
Tegevusnäitajad 1) Suhtleb ja loob uusi suhetevõrgustikke. 2) Kaardistab kirjalikult võimalikud võrgustiku liikmed. 3) Töötab isiku lähivõrgustiku ja kaudse võrgustiku liikmetega 4) Algatab ja/ või edendab koostööd (nõustab, suhtleb, jagab infot, esitab päringuid, osaleb meeskonnatöös) erinevate spetsialistidega tulenevalt kaardistatud võrgustikust. 5) Algatab tegevusi, annab meekonnaliikmetele suunatunnetuse ja võtab vastutuse otsuste eest. 6) Kohandub meeskonnaga ja loob meeskonnavaimu.	
Teadmised 1) infokogumise viise ja meetodeid (intervjuu, vaatlus, andmebaasidest otsimine, võrgustikuotsing, päringute koostamine jne) 2) info edastamise erinevaid kanaleid (lähtuvalt erinevatest inimtüüpidest: auditiivne, visuaalne, kinesteetiline jne) 3) nõustamise aluseid 4) suhtlemise aluseid 5) arvuti kasutamist 6) meeskonnatöö reegleid	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-08122010-1.2/1k

2. Kutsestandardi koostajad	Piret Tamme, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Auli Lõoke, Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit Andrus Ilves, Adeli Eesti OÜ Hille Maas, Eesti Füsioterapeutide Liit Marge Green, Sotsiaalministeerium Karin Lilienberg, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool Ligita Haavik, Tervise Abi OÜ Sander Sirp, Ortoosimeister OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	5
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	08.12.2010
6. Kutsestandard kehtib kuni	15.10.2013
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3253 Kohalike omavalitsuste tervishoiutöötajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Assistive Technology Specialist (ATS), level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Abivahendite loetelu ISO klassifikaatori alusel	
Lisa 2 Tööosad ja tööülesanded	